

1

Za Alešem Krejčů

Dne 8. srpna nečekaně zemřel ve věku 78 let Ing. arch. Aleš Krejčů, nejdéle aktivně sloužící památkář v Česku, emeritní mnohaletý ředitel Památkového ústavu v Českých Budějovicích. Patřil k osobnostem, které výrazně formovaly českou památkovou péči posledních desetiletí, jak z hlediska filozofie jejího přístupu ke kulturnímu dědictví, tak z hlediska optimalizace jejích organizačních struktur, ekonomiky a systému práce.

V prvních desetiletích své odborné dráhy byl Krejčů energickým a obětavým terénním památkářem. Získal tím bohaté praktické zkušenosti, které později uplatňoval ve své řídicí činnosti, ve svém působení v řadě odborných památkových rad a grémíí a které vždy nezištně předával mladším kolegům. Aleše jsme znali jako ryziho, čestného člověka, pro svou profesi mimořádně zapáleného a všestranně technicky i humanitně vzdělaného. Měl velký smysl pro fair play a jako vedoucí a později ředitel byl vždy připraven zastat se svých podřízených. Přátelé a kolegové ho vnímali jako optimistu se specifickým smyslem pro humor.

Krejčů se narodil v Deštné na Jindřichohradecku. Vysokoškolská studia pozemního stavitelství absolvoval na Fakultě architektury a pozemního stavitelství ČVUT, později svou všestrannou odbornou kvalifikaci rozšířil úspěšnými postgraduálními studii na Fakultě architektury ČVUT i Filozofické fakultě UK. V roce 1967 zahájil svou profesní dráhu jako odborný pracovník Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody v Českých Budějovicích, kde byl garantem řady mimořádně významných renovačních akcí v jihočeském regionu (hrad a zámek v Českém Krumlově, městská památková rezervace Tábor ad.). Silou svých argumentů i obratným a trpělivým vyjednáváním dokázal i v nelehké době 70.–80. let minulého

Obr. 1. Aleš Krejčů jako laureát Ceny Ministerstva kultury za památkovou péči. Foto: NPÚ, 2017.

století zachránit ve svém kraji významné množství historických staveb, které by jinak kvůli tehdejší obecné lhostejnosti a nejednou přímo politickému tlaku byly odsouzeny k zániku. Ač již v roce 1972 byl díky svým schopnostem pověřen funkcí vedoucího Odboru památkové péče, v níž se skvěle osvědčil, byl pro své odmítnutí vstupu do KSČ suspendován. Na vedoucí místo se vrátil až v roce 1988, rok před pádem totalitního režimu. V té době se intenzivně věnoval závažnému tématu státních hradů a zámků. V roce 1985 navrhl začlenění agendy jejich údržby a obnovy do struktury úseku památkové péče a stal se natrvalo zastáncem efektivní přímé součinnosti odborných a provozních profesí při jejich správě, s předpokladem vytvoření systému účinné kontroly.

Po pádu totalitního režimu působil v letech 1992–2005 jako ředitel českobudějovického Památkového ústavu. V letech 2004–2005 k tomu zastával funkci zastupujícího generálního ředitele Národního památkového ústavu. V těchto vrcholových pozicích se Krejčů více než kdo jiný zasloužil o vybudování systému památkové péče v nových společenských, kulturních a ekonomických podmínkách obnovené demokracie v naší zemi. Až do svých posledních dnů předával své bohaté znalosti a zkušenosti z vlastní praxe i řídicí činnosti vedení NPÚ jako oborový analytik.

O své znalosti se Krejčů dělil i jako pedagog přednášející na Filozofické a Teologické fakultě Jihočeské univerzity (od r. 1994), jako člen Vědecké rady generálního ředitele Národního památkového ústavu (od r. 1993), člen Kolegia a poradních komisí Ministerstva kultury a člen Českého národního komitétu ICOMOS (od r. 1993). Za celoživotní přínos našemu oboru obdržel v roce 2017 Cenu Ministerstva kultury za památkovou péči, dále Cenu Jože Plečnika Obce architektů a Zlatou medaili sv. Auraciána Biskupství českobudějovického.

V osobnosti Aleše Krejčů se vždy prolínala optika zkušeného terénního památkáře se spontánním hlubokým zájmem o ekonomickou a manažerskou stránku našeho oboru. Toto dvojí zaměření se zúročovalo v synergii správy kulturních statků s odborně administrativními činnostmi ve státní památkové péči. Jeho odchodem náš obor ztratil nenahraditelného odborníka. Čeští památkáři pak skvělého kolegu a mnozí z nás i vzácného přítele.

Ing. Vlastislav OURODA, Ph.D.
Ministerstvo kultury ČR
vlastislav.ouroda@mkcr.cz

doc. PhDr. Josef ŠTULC
NPÚ, Generální ředitelství v Praze
stulc.josef@npu.cz

„Konsenzuální“ architektura Karla Kotase

Galeta, Jan et al. *Karel Kotas 1894–1973*. Brno – Ostrava: Spolek Obecní dům Brno – Národní památkový ústav, ÚOP v Ostravě, 2021. ISBN: 978-80-904806-9-8 (Obecní dům Brno), 978-80-88240-24-2 (NPÚ, ÚOP v Ostravě).

První velká monografie mapující dílo českého architekta Karla Kotase (1894–1973) je kromě rozšíření historiografie československé architektury první poloviny 20. století také hodnotným příspěvkem do aktuální diskuse o vztahu modernismu a tradicionalismu v architektuře. Knihu vydal Spolek Obecní dům Brno ve spolupráci s Národním památkovým ústavem, územním odborným pracovištěm v Ostravě v úpravě navazující na úspěšnou řadu knih o brněnské moderní architektuře vydávanou Obecním domem. Souvislost s Brnem je opodstatněná, protože architekt mnoha významných veřejných i obytných budov ve třech největších městech dnešní České republiky se narodil v Olomučanech na Blanensku (cca 15 km severně od Brna) a před zaměstnáním ve Vídni maturoval na stavebním oddělení brněnské Vyšší průmyslové školy (1913). Vztah k mizejícímu světu rakousko-uherské monarchie, zahrnující také krátké studium u Leopolda Bauera na vídeňské Akademii v intermezzu mezi dvěma úseky vojenské služby (v rakouské i nové československé armádě), Kotase poněkud odděluje od generace poválečné avantgardy s těžištěm v Praze, ačkoliv i on svého učitele z pražské Akademie,¹ Jana Kotěru, chápe jako „tvůrce a vůdce moderní české architektury“² a přebírá také jeho povšechnou ideu o archi-

■ Poznámky

¹ Kotas zde studuje od října 1919 do června 1921. V recenzované publikaci viz s. 55.

² Původně Karel Kotas, Za Janem Kotěrou, *Salon II*, 1923–24, č. 1, s. 16.